„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте сваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 131. У НОВОМ САДУ У СРЕДУ 24. АВГУСТА 1894. ГОДИНА XXIX.

СТАЊЕ У АУСТРИЈИ.

Када би и за државе вредило оно правило, да је она најбоља и најсретнија, о којој се најмање говори, као што што се говори о жени, — онда би ту Аустрија у последње време била на првом месту, јер осим оне оштре полемике између Немаца самих, свуд влада мир и тишина. Пленер усрећује својом високом посетом Галицију и њезину земаљску изложбу, и о том се сада у извесној журналистици пишу дугачки чланци. Царевинско веће није на окупу, те господа сада могу мирно да почивају, јер нема Младочеха, који им тешке јаде задају.

Но не ће бити баш тако све глатко ни мирно, само се спрема материјал па када буде прилике, све ће доћи на ред.

Још који дан па ће бити управо година дана, како је још блажено почивши Тафе прогласио изузетно стање над Прагом и његовом околицом. Слобода грађанска сведена је на нулу: штампа је стегнута у најуже окове, суспендовани су поротни судови, а закон о удружењима, о збору и договору као да и не постоји. То су баш три од најзнатнијих тековина људских, за које се вековима водила љута борба, док су човечанству извојеване.

Све што год мисли слободоумно, жестоко је осудило Тафеа и његово друштво, што су се дрзнули тих тековина, све скоро странке аустријског парламента дигоше се страшном опозицијом против Тафеа, па и сама немачка левица у почетку показа донекле, да бар зна, шта значи реч „либералан“, коју она у свом називу носи и тако често профанира.

Али ситуација се брзо променула: Тафе мораде да путује, а страх пред проширеним правом гласања здружи љуте противнике и тако се породи — коалиција. Левица постаде владином странком а тим и своје слободоумље, свој либерализам обеси на клин. Нова влада прими у наслеђе од свога претходника изнимно стање у Прагу те сада наједном они, који су осуђивали Тафеа, што се латио тако драстичних мера и у џепу стискали песнице, пронађоше, да јаки државни разлози захтевају, да се изнимно стање задржи.

Пре месец дана конферисала су господа министри па су претресали и питање о изузетном стању те су донели закључак, да се одношаји у Чешкој још нису тако променули, да би се изузетно стање могло укинути. — Но да се не ће тим апсолутно ништа постићи, о том су се могла господа већ довољно уверити. Баук, који им толико главобоље задаје, не ће се поплашити тих мера, а сећају се речи чешких посланика, што су пале у цар. већу од како је проглашено опсадно стање. Особито је добро посланик Ајм рекао, да се свака владавина, која се на бајонетима држи, сврши банкротством.

Ужасан притисак у Чешкој забринуо је све чешке родољубе; они су сада пред опћом опасношћу угушили међусобне завађевице и у последње време много се и озбиљно говори, да ће доћи до споразума Старо- и Младочеха, те да заједничком снагом воде борбу и сузбијају навале безобзирних Немаца. А то разуме се да не иде у рачун Немцима, па сада настоје свом снагом, да то запрече и да изазову расцеп у младочешкој странци. Но уздати се, да им то не ће поћи за руком, јер ће прваци чешки бити већи чешки родољуби него партизани.

Од неоцењиве ће користи бити то по чешки народ, и ако је његов положај опет тежак ради његовог гордог неродољубивог племства. Вештачки створен систем у Аустрији дао је племству јак утецај у свим гранама државне управе и сваки покрет народни наиђе на жесток отпор конзерватизма себичног племства, које се увек нађе у табору народних непријатеља, с Немцима наиме увек мајоризира противну странку, и онда мора да дође до оваквих бурних сцена као у чешком земаљском сабору приликом расправе о креирању среског суда у Трутнови. Хисторичко племство чешко поседује огроман део земљишта у Чешкој, и главна му је брига да сачува своје интересе, то је оно само аустријско, а по потреби било би и кинеско.

Исто тако Словенци воде жестоку борбу с Немцима у Крањској, Корушкој и јужној Штајерској те стопу по стопу освајају, по мало до душе, али успешно. Велики део њихових посланика седи у Хоенвартовом клубу, те тиме у коалицији, па када су словеначки заступници потражили неке концесије за свој народ, Немци без разлике жестоко се противише тим праведним захтевима. Они су нарочито захтевали, да се уведу паралелни разреди са словеначким наставним језиком у гимназији у Цељу, јер је словеначких ђака више него половина, а и околина Цеља претежном већином је насељена словеначким живљем Ако се влада не би задовољила захтевима Словенаца, посланици словеначки су запретили да ће изаћи из клуба Хоенвартова, и сам Хоенварт је изабран од Словенаца те би морао и он изаћи, а тим би се клуб сам распао па тако и коалиција. Обесни Немци опет грчевито се ухватили за то, да је то погибељ за немачки живаљ и не хтедоше чути за утраквизам цељске гимназије. — Напокон се Мадејски досети нечем другом: Гауч је био укинуо словеначку гимназију у Крању те министар Мадејски нареди сада, да се та гимназије поново успостави и Немци волеше пристати и на то него пустити своје јаке позиције у Цељу. Али Словенци су на свом збору у Цељу закључили, да не одустају од својих захтева у погледу цељске гимназије, па сада се око тога води страшна борба.

Немци сами расцепани су и љуто се боре између себе. Народна немачка странка осваја све више земљишта и потискује либералну, у Штајерској је већ све изборне срезове освојила и пре неколико дана бирао се посланик у једном изборном срезу у Корушкој, који је увек заступао либерал, народњаци су истакли свога кандидата, тиме расцепили немачке гласове па продре кандидат здружених Словенаца и клерикала. Сада либералне новине надале ужасну вику на народњаке, пребацују им, да раде на штету немачког народа, јер се тамо боре, где нема опасности за немачки народ само да потисну либерале, а у мешовитим срезовима, где треба освајати земљишта од Словена, — ту их нема. „Преса“ иде тако далеко, те целу немачку народну странку назива глупим Августом у циркусу.

Међутим немачка народна странка има са свим друге идеје па разуме се, да је не може загрејати отрцани либерализам левичин, где има свакојаких елемената. Немачка народна странка зна врло добро, да овај извештачени систем не може бити дуга века, а када њега не стане, и господству немачком одзвонило је. С тога она са свим отворено изјављује своје тежње великој Германији, а омладина је листом уз њу; ова то сваком приликом показује и почетак јој је увек с велико немачком песмом „Die Wacht am Rhein,“ па узалуд напрезање с похвалних страна, да се та песма претвори у „Die Wacht an der Donau.“ Како је пак та струја јака, показују они силни покрети на универзитетима, који су увек инсценирани од немачких национал-них дружина, а како се води о том рачуна у меродавним круговима, — ево доказа, где сам намесник доњоаустријски замењујући при једној свечаној промоцији на бечком универзитету владара даде за дужност да поучи младу господу — аустријском патријотизму.

У тој борби за свој опстанак не заостају ни Талијани у јужном Тиролу, Истри у Горици и Градишци и ту је карактеристично држање владино. У Истри, Трсту, Горици и Градишци боре се Талијани са Словенцима и Хрватима, па и ако је словенски живаљ у већини опет је сва власт у рукама Талијана. И истријанском сабору не ће председник да допусти, да могу говорити заступници словеначки и хрватски својим језиком, а у Трсту тесногрудо градско веће — које је уједно и сабор за Трст и околину — не ће да допусти да се на једна школа словеначка подигне. Гласовити намесник у Трсту Ринаалдини начинио се пашом.

У јужном — т. зв. тридентонском — Тиролу долазе Талијани у сукоб с Немцима, и ту је са свим друга тактика. Као год што Талијани у Истри, Трсту и т. д. поступају са словенским живљем, тако у јужном Тиролу поступају Немци с Талијанима. Талијански посланици нису хтели да уђу у покрајински сабор тиролски, а када је владар прошле године био у Инсбруку, Талијани су одаслали депутацију владару и молили су, да даде автономију јужном Тиролу, да добије самосталну управу и свој сабор у Тријенту.

На универзитету у Инсбруку предају се до душе многи предмети на талијанском језику, положу се и државни испити, у новије време именован је професором за римско право коренити Талијан, али Талијани баш нису задовољни, они хоће талијански универзитет, па као да ће то и добити — одговара им се — кад се професорска места на том универзитету буду могла попунити Талијанима аустријским, који ће морати најпре донети сведоџбу о аустијским патриотизму.

Ко је дакле задовољан у Аустрији? Задовољни су Пољаци, јер они се прилагоде свакојаким приликама; три милијона Русина предано им је на милост и немилост, они држе душу свакој влади па су увек и задовољни. — Задовољни су на даље Чивути, јер у опћем метежу они праве најбољи „кшефт“ са свачим па и патријотизмом.

—в—

ПОДЛИСТАК.

МОЈЕ ПУТОВАЊЕ НА ВАШАР.

Из финских новела Пјетарија Јеверинте.

(Свршетак.)

Ја сам слушао, како се много разних чудноватих вештина може правити са картама, како се може знати, колико је ко стар, колико новаца има ко у џепу, колико марве има код куће и т. д. Па сам добио вољу да видим те вештине, кад ништа не кошта.

„Ајд, кад баш не тражиш плате за те твоје мајсторије, дед да видимо“, рекох му.

„Но добро, ти си видиш, паметан човек, од тебе не тражим ништа. Само где би нашли место да нас нико не узнемирује?“ Запита он врло живахно, као да је у пола ван себе.

„Овде у двориштy има соба за купалиште и у њој неколико клупа, то би било добро за нас“, предложим ја.

„Да, ви'ш, то би баш добро било, ајдемо тамо!“ рече карташ.

Уђосмо у двориште и ја однесох мој свежањ суве рибе у собу, где сам узео конак. За тим одосмо сва четворица у собу за купање, да видимо те чаробне вештине. И он отпоче претставу. Он узе три карте и рече ми, да их погледам. За тим их мете једну на другу и рече ми, да му одмах погодим, које је маквена.

Али он је све то тако неспретно радио, да сам јасно могао видети где је она и покажем му.

„Но, нисам ли ја казао, да си ти много паметнији од осталих! рече карташ. „Пре тебе још нико није погодио!“

За тим ми је то показивао више пута, али увек је зло прошао.

Била је црвеном тачком означена, и није ту требало никакве вештине, да се позна.

Већ ми је било доста од тих његових вештина, па му рекох:

„Ако ви немате шта друкчије да ми покажете, могли сте остати код куће!“

На то ми он рече, да би видео и мало заплетених ствари, само кад бих имао стрпљења, и уједно ми предложи, да метнемо обојица по десет копјејака. Али ја нисам хтео.

„Но ти си заиста луд,“ рече му на то један од друштва. „Шта, зар опет хоћеш, да играш на новце, а ниси ли опет недавно изгубио 10 рубаља. Зар не видиш, да овај човек увек добро погађа.“ Сад да сте видели мога вештака, како се расрдио!

„Јесте ви мој тутор?“ рече. „То је мој рођени новац, и ја чиним ш њим, што ми је воља. С чијим допуштењем ви мени досађујете и хоћете, да ми заповедате. Ја вам кажем просто, да ја то не трпим. Како се смете тако понашати пред овим странцем! Имао би право, да вам добар шамар пришије уз лице; али ако он то не учини, ја ћу учинити, само ви разглавите уста, да ми таке глупости бунцате. Ја имам више новаца, него десеторица таквих као што сте ви, и не морам мојој матери полагати рачун, кад дођем кући, као што ви морате.

Ја сам добио 1000 рубаља, кад сам продао мој плац, и стрпао сам у џеп 200 рубаља за вашар. Један добија други губи новце, па шта се то вас тиче?“

За тим се окрене и рече ми са свим мирно: „Не слушајте, шта тај говори. Ја сам се са свим случајно с њим састао, али ја иначе немам ништа с њим, као ни ви. Хајде да метнемо сваки по десет копјејака.“

Нисам имао воље да се картам, јер ми је неки неодређени осећај казивао, да ту нису чиста посла. Али ми се ипак врзла у глави и мисао, да на лак начин добијем новаца, и почела је мноме овлађивати. Осим тога, мислио сам, није ово ни картање. Јер, шта је ту друго, него погађати између три карте, које је тиквена дама.

„Добро, хајде! рекох на послетку и положих 10 копјејака.

Он положи карте као и пре, те ја погодих које је тиквена дама.

„Но, то је заиста чудновато, да никако не могу тако да наместим карте, да он не погоди. Но, то је заиста чудан човек! Још једанпут 10 копјејака!“ рече он и даде ми изгубљени улог.

Он опет намести карте и ја опет погодим.

Сад већ нисмо питали један другог по ново, хоће ли мећати на опкладу; него или су карте биле намештене, ја погодио и узео добитак, метали би поново.

Игра је трајала прилично дуго, а нисмо много речи потрошили.

„Погоди сад“, рекао би он и ја сам погађао и увек би право погодио. На послетку сам имао 70 копјејака добитка.

„Хајде сад пробе ради, да метнемо по једну рубљу“, рече карташ.

„Немој бити луд. Престани једанпут већ Ма колико да имаш новаца, мораће једном бити крај“, опомињаше га један од дружине и хтеде да га ухвати за руку и задржи.

На то се мој друг — карташ тако разгњеви, да шчепа онога за груди и тако га лупи, дасе чак до зида откотрљао. За тим је стиснутом песницом претио, да ће начинити чуда и покора, ако се ко још једном у његове ствари буде мешао.

На то извади он своју кесу из џепа и тако удари жестоко њоме о сто, да се она отвори и сребрне рубље стадоше се котрљати по столу.

„Ми не морамо тек ове молити за допуштење. Хоћемо ли метнути по рубљу?“

Мени се све мутило у глави, био сам као пијан од лако добивене добити. То је сасвим друкчији начин, да се добије новаца, него кад се трудом и напором стиче. До душе, мислио сам, да то баш није са свим у реду, али као за што да, кад овај већ губи, није боље, да ја добијем, него други ко год? А како је лако било погодити, које је од три карте тиквена дама, јер је та карта на леђи имала малу црвену тачку, па он као што се чинило, није ни приметио А осим тога, све је он тако неспретно и невешто чинио, да није требало много пажње, па да се погоди, на коју је страну пала карта, коју сам треба погодити.

Но, то је сретан пут на вашар, јер сам ето добио 10 рубаља за сукно, и можда ћу још једно десет комада сребрних рубаља добити на игри. Али, шта да кажем жени, кад дођем кући, од куд ми толики новац? Она је жена тако добра Хришћанка, а ја јој морам истину казати. Но, па наће се и ту каква изгово-

Нови Сад, 23. августа.

„Грдни швиндл“ у Србији. — „Земунски недељни лист“ што излази на немачком језику пише у свом 36 броју ово: „Или је у Србији у изгледу каква министарска криза, или се намерава какав куп оружја и војне опреме, — то је тако колосек, којем српске жеље иду, на чије испуњење мање-више свака странка рачуна, и на које се увек нада. На министарске кризе зато, јер очекује, да ће тиме њене присталице на крму доћи, те ће тако постићи звања и друге добити, — на набавку оружја, што ту многи намеравају да профитирају. — У овај мах стоје обе те ствари на дневном реду. Дописници страних листова, што седе у Београду надмећу се да у интересу ове или оне заинтересоване клике свет алармирају са непрестаним лажним вестима о министарским кризама, а други теже да при том по мутноме лове и наведу владу на набавку оружја. Што се овог последњег тиче, хоће да се набаве пушке. Само је питање по коју цену, да би се што више од посредника заслужити могло.

Српском војном министарству подлеже оферти по 75 и 76 франака по комаду (Систем Манлихер и Маузер). И у том лежи баш грдни швиндл. Последње пушке те врсте лифероване су лане и пре две године од фабрике оружја у Штојеру за Румунију, а од Маузерове фабрике за Шпанску по 65 франака по комаду безпрекорног квалитета.

Изгледа да лежи у великој диференцији цене од 10 динара по комаду леп бакшиш, а у томе лежи велика воља заинтересованих, да приволу српску владу да купи те пушке.

Пошто су оба заинтересована посредника за предложене оферте упливне особе које стоју близу управљајућим и решавајућим круговима, то се и надају да ће им се жеље испунити — да ће се пазар учинити. А да ли ће сирота, много опробана Србија неколико стотина хиљада динара више или мање платити, за исту робу но друге држава, то је патриотама те врсте све једно, само ако они и њихови људи при том много заслуже. Сирота Србија!“

И ми велико: јадна Србија!

*

Тиса о народносном питању. У Хагу се спрема интерпарламентарни конгрес, на коме ће, као што смо јавили бити речи и о нашем тешком положају. То је љуто узбунило Мађаре, они се нашли у запари — зло је поћи, још горе не ићи, тако сироти премишљају, јер одули мора ће својим рођеним ушима чути оптужбу пред читавом Европом, а по свој прилици, ако не и осуду а оно бар прекор, не оду ли показаће да је све истина и да немају шта рећи у својој одбрану.

У тој невгоди почели се посланици угарског сабора мигољити и разлазити по својим срезовима, да онде пред бирачима, а тиме, путем штампе, и пред читавом Европом, покажу своје мишљење и свој суд о народносном питању. Сироти да оду у Хаг, тамо би на свој говор добили одмах и достојан одговор, а овако пред својим бирачима могу рећи шта хоће, и све ће им се одобрити — али ће им само слабо помоћи.

Међу тим силнима, који проговорише о народносном питању, било је свакојаки. Једни су говорили да тога питања и нема, други да га има, али је то дело неколико агитатора и бунџија, са којима не треба држава, него суд да рачуна, а трећи му опет дадоше важности и позваше баш владу, да се лати решавања. Колико их је год говорило о народностима, толико је и начина предложено за решавање, и сви признају да „оно што је право“ треба дати народностима, али „њихове неоправдане жеље и недозвољена дела морају се силом закона угушити“. Тим речима хоће две муве да убију, двоје да постигну: прво да покажу Европи да су „вољни“ да даду народностима што је њихово, а друго да оправдају њихова гоњења и неправде, које чине народностима. Но још ни један није се нашао, који би отворено рекао, ово и ово ћемо и треба да дамо народностима и ниједан није набројао та недозвољена дела и неоправдане жеље наше, јер пре свега не мисле ништа дати, а друго не уму показати ни на једно право незаконито дело.

У недељу 21. о. м. проговорио је и стари Тиса, коју мудру о народносном питању. И он је од оних, који признају да има народносног питања, и који веле да треба народностима дати што им припада, а да њихова незаконита дела треба казнити и т. д. За то се и не ћемо упуштати у његов говор, него ћемо споменути само два места. Прво је где вели, да су народности устале само за то, да ослабе углед и снагу Мађарске и да за то држава, добро пази како ће решити народносно питање, а поглавито треба промислити, да ли да се снизи изборни census. А то ће рећи, да пази да не пусти којег народносног посланика у сабор. То је доста па да се види како они мисле да реше народносно питање. Које су то онда оправдане жеље, које би нам испунили и шта хоће да нам даду кад не дају ни оно што је најмање, и што треба и морамо да уживамо већ као грађани ове државе, без икаквих других обзира?!

Друго је место на коме Тиса опомиње владу да ма на који начин спречи да међу народностима Угарске не дође до заједнице! „Ко иде за тим да повреди интегритет ове државе, вели Тиса, нека осети сву строгост закона. Међу таке сматрам ја и оне који хоће, да начине заједницу између појединих народности ове државе, међ којима нема ничег заједничког до ли тежња против Мађарске државе, јер они иду за тим да склопе коалицију против Мађарске (!!).

Ето каквим подлим подметањима хоће они да обеде народности пред Европом и тиме хоће да покрију своја гадна дела и уједно се спремају да спрече заједнички рад свих потиштених у овој држави.

Но до заједнице ће доћи па ма како се они упрли да то спрече.

Поглед по свету.

— Министар пољопривреде Фестетић међу социјалистама. Гроф Фестетић отпутовао је био у Ходмезе-вашархељ где су били пре они анархистички покрети и побуне, да се на лицу места увери о правом стању ствари и да проучи социјалистичко питање. Да би своју намеру могао боље постићи путовао је инкогнито под лажним именом Селештеји Андор адвокат. Министар је био на два социјалистичка скупа, говорио је са вођама и главнијим социјалистама. Видећемо шта је научио наш министар међу социјалистама.

— Болест париског грофа. Стање париског грофа окреће се све на горе. Изгледа за оздрављење нема.

— Цанков и Пашић. Пашић је јуче посетио бугарског изгнаника Цанкова и дуго се са њиме разговарао. Изгледа да бугарски кнез неће помиловати Цанкова. Вест, да је Цанков поново молио помиловање, није истинита. Цанков је само молио да га Фердинанд прими у аудијенцију но по свој прилици не ће је добити.

— Нови устав у Србији Орган владе Светомирове „Законитост“ потврђује вест да ће Србија добити нов устав, јер је краљ заиста то и обећао, но уједно додаје да ће Србија добити нови устав тек онда, када се партајске страсти утишају. (А када ће то бити? Опет кад они хоће. Пр. ур.)

ДОПИСИ.

Ада. Одавна из наше Аде нисте ништа чули. Човек би могао мислити, да је код нас све у свом реду.

Од како се причало за Линдера и Петровића и њихову трговину, од то доба ништа није чудо чути, да се где год при избору купују гласови за новце. Причало се у Молу о избору свештеника, да су неке вексле постојале и да ће их трајати дуго, па тако је било и код нас о избору учитеља, само се код нас није веровало у вексле, него готов новац је могао да води жедне преко Тисе. Имали смо свега седам компетената који беху припуштени избору, осим оних, који своје молбе повукоше. Но шта да причам о осталима, који нас се не тичу; само ћу да речем, што је потребно о изабраноме, па да види и остали свет, да путем слободног избора и без уочних кортеша никад поштен сиромах не може доћи до леба.

Што се тиче самога силом изабранога учитеља г. Павла Терзића, против њега немамо ништа. Чест и поштење њему; он је како чујемо ваљан и изображен младић. Но по што се глас пронео, да је и сувише одличан у свачему, а особито га у сласт препоручује државни школски надзорник, да је добар Мађар, то смо се ми троструко убојали, прво, што нас је једна „одлична“ гуја већ ујела и ево већ три године од ње рану вучемо, а деца ће вући довека; друго, што је тако добар „Мађар“, а треће, да нам не би са те стране препорука загорчала. С тога се решисмо, да се чувамо од свачега, што је особито, јер нас искуство и прошлост научи, да није све злато, што с поља сија.

Терзићеви кортеши позваше конференцију и кад видеше, да немају на броју више од 14 гласова и још 2 код куће, то браћа засукаше рукаве и решише се, да мора бити већине, па ма по коју цену, милом или силом. Склопише заверу, да се чврсто одрже сви, који су присутни, а за остало ће се кортеши побринути, али ради сваке сигурности, да се сваки упише у листу, коју је један господин припремио. Закључили су, да гласање мора бити јавно, да се види, који ће то бити, који не ће с њима гласати, а за оне што фале, рече тај господин, моја је брига. Избројао је: један, два, три,... 18, а 4 ћемо наћи како било; ја гарантујем за овог, други опет вели, ја гарантујем за овог, а тако се 4 кортеша обвезаше, да створе 4 гласа, по што по то. Шта мислите, драги читаоци, шта је иза овога следовало? Слободан избор за цело није, него пресија и новци. И тако од оног часа, па до избора трчкарало се, нудило се једном 10 ф. другом 20 ф. трећем 50 ф., за један глас. Но лоша срећа беше, те од петорице добише двојицу, и тако тројица поштених људи бише осрамоћени, јер се сматраху тим омаловажени, што баш на њих наиђе понуда, да их покушају купити. Ови поштени људи у највећој јарости одбише понуде уочних кортеша, и потписаше протест против избора да докажу гадни покушај и недело кортешко.

Ови неваљалци, што кортешоваху, на најнедостојнији начин својим чином пљунуше на част своју. Наш народ вели: Тешко оној срећи која се силом изазива, јер како је сјајна онако и дуготрајна.

Не ћу да износим имена тих кортеша, јер нису заслужни да им човек и имена напомиње. Неваљалци би се дичили, да и о њима неко пише и води рачуна. Ни до сад их није нико у боље рачунао ни познавао, па и сада боље да су спавали, него што су тако грдно понизили човека, кога нису заслужили. Кад га нису умели и могли поштено изабрати, а оно бар да су му образ сачували!

Разуме се само по себи, да је ту било и купљених гласова, јер друкчије не би никад изједначили 20 против 20 гласова, када ту није било за већину ни изгледа, а камо ли одушевљења. У таком случају, кад се гласови поделе, председник решава, а куда ће г. председник гласати, то се у напред могло знати. Да је коме било стати па гледати, како г. председник мење руку на срце и вели, да сви тако чине као он и да по савести бирају онога, који је најбољи. Али у седници црквенога одбора, која је била пре скупштине на 10 минута не беше ту ни руке на срце ни по савести, него када беше одбору поднета тужба о куповању гласова од стране Терзићевих кортеша, и када се тражило, да се ти кортеши не припусте гласању при избору учитеља, а г. председнику ни на уму не беше: руку на срце и по савести, него рече: па нека купују! Бадава сви докази, бадава нуђене заклетве, да су гласови куповани, све је то било председнику свеједно. Он свечано изриче у седници: „А ко коме може закраћивати, да не купује гласове! Е па лепо г. председниче! Баш метосте руку на срце, па по савести! (?) Но за то није смео да даде председник, да и ове његове сопствене речи уђу у записник, ма да се то захтевало. Па још ни то није све. Још је председник заборавио, да је он у одборској седници, и да ту има 12 чланова одборских. Он — председник — рече, да узима сву одговорност на себе и да он ту не одобрава никаква решења о том, хоће ли и кортеши гласати, те тиме изазове ларму, у којој се он најбоље одликовао и позове скупштину да дође унутра да бира. Тако је и било по жељи председника и управитеља. Скупштина је гласала. Ђорђе Михајловић добио је 20 гласова, а П. Терзић 20; на то председник својим гласом реши у корист Терзићу.

После избора овога падале су оне слатке и одушевљене речи г. председника, а знамо и за што. Спровео је, што је хтео. У записник није ушла ни

ра. Али ипак је добро, што сам добио новац за сукно, бар имам нешто, да могу играти.

Тако сам мислио и продужио игру. Метусмо сваки по рубљу и он намести три карте. Ја сам их добро посматрао, али сад видим, да две карте имају црвену тачку. Али ја сам добро видео, на коју је страну метнуо тиквену даму и рекох за ту карту, да је то тиквена дама. Али сам се преварио.

„Али сад ћу већ погодити“, рекох и узех опет рубљу из своје кесе.

„Но, још један пут“, рече онај, а очи му се сијају од радости.

Он намести карте и положи једну рубљу.

Али сад је само једна карта имала црвену тачку.

„Ово је тиквена дама“, рекох и показах на ту карту. Али ни сад нисам погодио.

„Сад си се опет преварио“, рече он победоносно и прихвати моју рубљу. Ја му сад пребацим, да је он означио карте тачкама, да ме доведе у забуну. Он се заклињаше, да није метнуо, нити уклонио тачке. Ако је и било што год, то је пуки случај. Он ми показиваше своје руке и рече ми, да узмемо нове карте, кад му неверујем. На то сам пристао и рекох, да не ћу дуже играти, само док будем повратио свој губитак, јер ми се нешто слутило и почео ме потајан страх хватати. Он сад узе нове карте и игра се настави, али опет с рђавим резултатом. Ја сам већ шест рубља изгубио, зној и труд своје жене. Али сад је мој „партнер“ изврсно разумевао, како ће наместити карте тако, да ја никако не погодим. Сад ми није више изгледао ни тако неспретан, као пре. Ох не, није он био глуп, а ја нисам био мудар.

Напослетку сам видео, у какву сам замку упао. Јер то је све било намештено: оно лукаво, лисичије наговарање и понуда, да ми покаже своје вештине, привидне опомене његових других другова, њихова свађа, мој први добитак, све је то била мрежа, у коју сам ја упао.

И таки ме страх спопаде, да сам сав дрхтао Од једном прошла ме сва воља, да картањем новац заслужујем и богат постанем, као да је ко одувао. Видео сам својим очима непроспаване ноћи моје жене, њену вредноћу, њена оскудевања и њено поверење прама мени, и њену љубав према мени. А ја сам све то наградио тиме, да сам плод њеног неуморног рада за годину дана на картама проћердао. Мало час био сам у бризи, како ћу јој разјаснити, да сам толики новац добио, а сад сам премишљао, како ћу јој растумачити, куда се део новац, што сам га добио за сукно.

У свом очајању, играо сам још једанпут, надајући се, да ће ми се окренути срећа, али у заман, изгубио сам и седму рубљу, последњу, која ми је остала.

„Ја сад више не играм“, рекох и бацим карте на клупу.

„Како ти је воља!“ одговори мој друг — карташ и смејући се скупљаше разбацане карте.

Ја погледах на његове другаре, који тобоже тако беху забринути због његових губитака, и сад приметих на њиховом лицу ђаволску злурадост.

„Најбоље би било, да ви мени вратите мој новац, који сте ми недозвољеним начином и на превару опљачкали“, рекох ја у беснилу.

„Но ти си неко смешно створење“, рече мој карташ. „Најпре се упушташ у игру и онда кад изгубиш хоћеш свој новац натраг. Хајде самном у крчму, да ти платим чашу пића“.

„Ја тражим мој новац натраг, не дам се за вашу ракију опљачкати“, рекох ја одлучно.

„Новац ће тај остати, где је, то буди сигуран!“ Одговори ми противник.

„Али ја хоћу мој новац натраг, ако нећеш лепим, биће ружним“, наставим ја.

„Нема од тога ништа!“ Ту смо нас тројица.

Они хтедоше отићи. Али ја шчепам мог карташа за груди и рекох му, да га не пуштам, док неда мој новац натраг. Али он се није дао и тако дође до боја. Но, само је још то требало.

Ја сам одмах приметио, да сам јачи. Оборим га на земљу, шчепам га за уши и станем му главу ударати о патос, иштући свој новац натраг. Он ми обећа, да ће дати, само да га пустим Али чим сам га пустио, ударише све троје на мене. Сад настаде окршај. То сад већ не беше борба о седам рубаља, већ борба беса и очајања. Ја се нисам ни за што бринуо, ничега бојао. Мени је било све једно, или био или бијен био. Нити сам осећао бола, кад су на мене ударци падали, нити сам жалио, да сам их немилице ударао. Беснилом дивље животиње ударао сам десно и лево, тако да су моји противници једно за другим ударали главом о дашчану ограду, да је све звонило. А ни једна страна није имала другог оружја осим песнице, али њом смо се ревносно служили. Ја сам се непрестано држао врата, да ми противник не умакне, јер онда пропадоше моји новци.

На послетку морадоше моји противници молити за мир и обећати, да ће ми вратити новце. Али чим сам их испустио из шака, појурише на врата, али ипак сам мог карташа задржао, није ми могао умаћи.

Она двојица одоше на улицу претећи, да ће довести полицију. Али у оном свом бесу нисам бранио ни за полицију, ни за градски суд, па сам им довикивао, да не браним, ма десеторицу довели, само ја мој новац хоћу. Па ти станем мог карташа по ново песницом частити. Три пут ми је обећавао, да ће ми дати новце и увек је гледао, да увреба прилику, да ми умакне. После неког времена вратише се она двојица, што рекоше, да иду по полицију, али нису смели, да се упусте у битку. На послетку сам противника са свим савладао и тако, док сам га једном руком држао, дотле ми је он, дрхћући, у другу руку новце бројао.

Кад се то свршило, дођоше неколико мојих познаника и кад ме видеше питаху, шта је то било. Ја растумачим ствар и додам, да сам повратио свој новац, који су ми опљачкали. За тим изађем на поље, да видим, шта је с коњима Једва су оно троје окрвављени и модри уграбили врата, а ево ти полицајаца са копљима и сабљама, питајући, где су ти људи, који су играли карата па се потукли.

„Баш сад су прошли кроз капију“, одговори журно један од мојих пријатеља. „Морали сте их срести“. Кад се појавила полиција мало што нисам пао у несвест од страха. Сад нисам био ни из далека тако куражан, као за време туче.

Полицајци нису се задовољили његовим одговором. Они прегледаше сваки закутак и бујак по кући. За то време, ја сам се забављао спремајући са свим мирно свога коња, као да

једна реч од његове тврдње, па је држао сад је на коњу. И још кад не би било јавности, било би благо си га њему. Но поред свега благослова уђе у записник и један несретни протест.

Вредно је да сазнате штовани читаоци, да је тај председник духовни отац наш, парох госп. Јосим П.

Рећи ће ко, од куда да ја могу као писац рећи што о куповини гласова, када нисам ништа видео. Ја то и не ћу да тврдим, јер то ће људи рећи и заклетву положити, док устреба. Ја само мислим, да су куповали, а то ми бар не може нико закратити, да не мислим. Кад г. председник и г. управитељ одобравају, да се могу гласови куповати и да им то нико не може закратити, и то изричу на очиглед 12 чланова црквеног одбора, онда за цело морају и мени допустити, да смем мислити, да су се гласови заиста и куповали.

О овоме нека чују и расуде они, којих се тиче потврда учитељског избора, па нека поклоне мало пажње томе, како је овај избор текао и како се у границама закона брани трговина с гласовима, а гази слобода избора и потискују људи, који хоће да уклоне од ове општине срамоту куповања савести.

Посматрало.

Народна привреда.

Вредност нашег новог новца.

До сада се морало за 100 фор. у злату платити просечно 119 папирних форината тако, да је папирна форинта представљала вредност од 84 новч.

Из једног килограма чистог злата кују се 164 комада по 20 круна, рачунајући вредност једне круне од 50 новч., те тако добијамо из једног килограма злата 1640 форината.

Претварање страног новца у нов врло је просто, јер је у свакој прилици 1 фор. 2 круне, а 1 новчић 2 потуре, 1 круна је 50 новчића или 100 потура.

Према страном новцу стоји нам нов новац овако: Један комад од 20 круна вреди 17 немачких марака или 21 франак, 16 шилинга и 8 пенци или 8 форината и 40 новч. у злату.

Златан новац коваће се и издавати у вредности од 20 и 10 круна.

Дукат остаје и даље у промету, а такође ће се и у будуће ковати. Он представља вредност од 11 круна и 29 потура.

Од сребра коваће се само круне у вредности од 50 новч. а од никла (полуметала) комади од 10 и 20 потура; од бронза комади од 1 и 2 потуре.

Талири Марије Терезије коваће се и у будуће и остају у промету, а вреде 2 фор. и 10 новч. или 3 круне и 40 потура.

Вредност новчића у крунама и потурама.

1	новчић	вреди		2	потуре
2	„	„		4	„
3	„	„		6	„
5	„	„		10	„
10	„	„		20	„
11	„	„		22	„
20	„	„		40	„
22	„	„		44	„
30	„	„		60	„
33	„	„		66	„
40	„	„		80	„
44	„	„		88	„
47	„	„		94	„
49	„	„		98	„
50	„	„	1 круна		
51	„	„	1 „	2	потуре
52	„	„	1 „	4	„
58	„	„	1 „	16	„
60	новчића	вреде	1 круну	20	потура
70	„	„	1 „	40	„
80	„	„	1 „	60	„
90	„	„	1 „	80	„
99	„	„	1 „	98	„
1 фор.	—	„	2 „	—	„
2 „	—	„	4 „	—	„
10 „	—	„	20 „	—	„
100 „	—	„	200 „	—	„

Вредност аустријског конвенционог (уговорног) новца у крунама и потурама.

1	фор. угов. новца	вреди	2	круне	10 потура
2	„ „ „	„	4	„	20 „
3	„ „ „	„	6	„	30 „
4	„ „ „	„	8	„	40 „
5	„ „ „	„	10	„	50 „
6	„ „ „	„	12	„	60 „
7	„ „ „	„	14	„	70 „
8	„ „ „	„	16	„	80 „
9	„ „ „	„	18	„	90 „
10	„ „ „	„	21	„	— „
100	„ „ „	„	210	„	— „
1000	„ „ „	„	2100	„	— „

Вредност аустро-угарске царинске форинте у злату, у крунама и потурама.

1	царинска фор.	вреди	2	круне	38 потура
2	„ „	„	4	„	76 „
3	„ „	„	7	„	14 „
4	„ „	„	9	„	52 „
5	„ „	„	11	„	90 „
6	„ „	„	14	„	28 „
7	„ „	„	16	„	67 „
8	„ „	„	19	„	05 „
9	„ „	„	21	„	43 „
10	„ „	„	23	„	81 „
20	„ „	„	47	„	62 „
30	„ „	„	71	„	43 „
40	„ „	„	95	„	24 „
50	„ „	„	119	„	04 „
60	„ „	„	142	„	85 „
70	„ „	„	166	„	66 „
80	„ „	„	190	„	47 „
90	„ „	„	214	„	28 „
100	„ „	„	238	„	09 „

Вредност дуката у крунама и потурама.

1	дукат	вреди	11	круна и	29 потура
2	„	„	22	„	58 „
3	„	„	33	„	87 „
4	„	„	45	„	16 „
5	„	„	56	„	45 „
6	„	„	67	„	74 „
7	„	„	79	„	03 „
8	„	„	90	„	32 „
9	„	„	101	„	61 „
10	„	„	112	„	90 „
30	„	„	338	„	70 „
70	„	„	790	„	31 „
100	„	„	1.129	„	01 „
500	„	„	5 645	„	05 „
1.000	„	„	11.290	„	13 „

Вредност немачког пфенига у потурама.

1	пфениг	вреди	округло	1	потуру
2	„	„	„	2	„
3	„	„	„	3	„
4	„	„	„	5	„
5	„	„	„	6	„
6	„	„	„	7	„
7	„	„	„	8	„
8	„	„	„	9	„
9	„	„	„	11	„
10	„	„	„	12	„
20	„	„	„	24	„
30	„	„	„	35	„
40	„	„	„	47	„
50	„	„	„	59	„
60	„	„	„	71	„
70	„	„	„	82	„
80	„	„	„	94	„
90	„	„	„	1 круна и 06	„

(Свршиће се.)

Вести из места и са стране.

Помозимо српској задужбини! За неколико дана, пропутоваће кроз наше крајеве и кроз Тројединицу два ивасланика једне старе српске царске задужбине у Турској, која је сва оронула а треба брзе помоћи, да се сасвим не поруши. Ивасланици ће купити прилоге и молимо сваког брата Србина да дарује ма најмањи прилог, да се томе манастиру помогне, како би и на даље остао сведоком старе српске славе. Помозимо сви српској задужбини!

Нов добротвор српске просвете. „Одјек“ доноси белешку о оставини покојног епископа нишког Јеронима, из које вадимо имена оних фундација, којих се врли покојник сетио пред крај свог земног живота: „1. Своју велику тврдо озидану кућу у Нишу, чија вредност износи до 30.000 динара, за народну библиотеку, којој је завештао и своју књижницу са новим кућним намештајем, који такође знатно кошта. 2. Друштву св. Саве 1000 динара. 3. Друштву за сиротну и напуштену децу у Београду 1000 динара; 4. Фонду великошколске омладине 1000 динара; 5. За установљење фонда у Шапцу, месту рођења покојникојникова, из кога ће се помагати ученице женских основних школа тамошњих 1200 динара; 6. Матици Српској у Новом Саду (Војводина) 1000 динара; 7. Православној српској богословији у Сарајеву (Босна) 1200 динара; 8. Српској православној школи у Мостару (Херцеговина) 1000 динара; 9. Српској православној богословији на Цетињу (Црна Гора) 1200 динара; 10. Српској православној богословији у Призрену (Стара Србија) 1200 динара; 11. Цркви св. Пантелије (крсно име покојниково) у Нишу, за набавку једног звона, 1200 динара; 12. Новцем из његове заоставштине, који од побројаних сума претече да се њиме оснује фонд из кога ће се помагати сиротне ученице основних женских школа у Нишу. У овај фонд уђи ће и два лоза руског државног зајма и један лоз белгијски „Хонго“, са седам акција бродарског друштва. Овим фондом управљаће општина нишка и не сме се употребити на који други циљ већ само на онај коме је намењен. Поред свега овога оставио је на уживање малу кућу и 1200 динара у новцу баби Лујзи Лопингер, за дугогодишњу верну службу. За извршиоце тестамента именовао је покојник: пређе архимандрита а сада епископа нишког г. Инокентија, г. Стојана Бошковића мин. у пензији, г. Милована Јанковића и г. Васу Мађаревића чиновнике у пензији. Нека му је вечан спомен у земљи за чије се добро овако лепо потрудио!!!

Регент Сан Марина умро. 25. о. м. умро је у Сан Марину Пиетро Тонини, један од двојице регената ове мале републике, због његове смрти били су затворени сви дућани, а све европске државе изјавиле су своје саучешће републици. Овом приликом ћемо коју рећи о овој државици: Власт регената у Сан Мартину не траје дуго; сваких шест месеци бирају се по два нова регента. Тако да од Сан Маринске интелигенције скоро сваки дође до овог највишег достојанства. Република је велика 59 квад. километара, а има 8200 душа. Кад се одбије половина на жене, и од остатка још половина на децу и старце, а за тим известан проценат на старце и болеснике и просјаке, остаје њих до 500 који могу доћи у комбинацију за претседништво. Уз регенте постоји још 5 министара. Војска се састоји из 38 часника и 950 момака. Државни приход и трошак износи 228.000 лира на годину.

Американиње против љубљења. Док наше младе госпођице уздижу за слатким пољубцима жарке љубави, дотле њихове другарице у Америци склопише једно друштво, у које ће ступити оне госпођице, које се заверe да се у свом веку неће дати пољубити од никога па ни од својих вереника ни мужева. Узрок овоме је, као оне веле, то што је нездраво и непристојно љубити се. И на ово ће пристати само Американац!

Начинио себи нос. У Лондону су пре кратког времена извршили ову чудновату операцију. Један човек није имао носа, то га је једило и пошто по то хтео је овај недостатак своје лепоте да надокнади. Лекари покушају да му начине нос од једног прста, који је одсечен са болесне руке неког болесника. Но у томе прсту је већ не стало живота те није хтео никако да прирасти, требало је какав здрав прст набрзо одсечен са руке. Тада се одлучи тај човек да жртвује свој рођен прст само да добије нос. Но да не би, у случају да операција не испадне добро, остао и без носа и без прста то лекари вежу у гипс руку са које су хтели прст скинути и то тако да је одређен прст три недеље не помично стојао на оном месту, где је требао нос да дође. И заиста прст је прирастао. Онда лекари одсеку прст изваде из њега кост и дотерају ово месо у мало „бољу форму“ да буде што приличније носу. Човек је остао жив и здрав и лепо може да говори само мало — кроз нос.

Миш — јуначина. Један господар од неког зверињака хтео је да се осведочи, да ли се лав заиста боји миша, о чему се толико приповеда, и пусти миша у кавез одраслог лава. Лав опази миша пре него што је он кроз жице ушао у кавез и одмах га стане вребати. Миш је трчао, колико су га носиле ножице по поду од кавеза и дрхтао је од страха. Кад је од прилике претрчао простор од десет стопа, скочи лав за њим и стане шапом управо пред миша; овај окрене натраг, а лав опет за њим. То је поновио неколико пута и увек је био пут, што га је миш у бегању превалио, нешто краћи. Напослетку је миш стао, дрхтао и цикао. Лав га је гледао великим интересом, окрећући своју силну главу на све стране, док напослетку не шчепа миша али тако нежно, да је миш неозлеђен остао у шапи. За тим се сиграо с мишем, као што се игра мачка, сваки час би пуштао миша, да мало скаче, па би га онда опет шчепао. Но миш на један пут промени своју тактику и место да бежи даље, скочи управо у чељуст лавову. Лав одскочи страховито натраг. Затим отвори своје чељусти и стане страшно рикати, а мали миш сретно умакне. — Опште је познато, да се слон од миша јаче плаши него од локомотиве. Појави ли се миш у његовој близани, слон задрхће по читавом телу, удара сурлом по зраку и страшно урла. И често треба више сати, док се слон опет примири. Ето какав је миш јуначина!

Колико има железница на свету. Концем године 1891. било је на свету гвоздених путева у дужини 635023 километра. Од тога било је у Америци 341193, у Јевропи 227995, у Азији 36396, у Аустралији 19743, у Африци 10596 километара. По томе у Америци је више гвоздених путева него скупа у осталим деловима света. Међу европским државама у Немачкој је највише гвоздених путева, јер има 43424 километра, па онда долази Француска са 37071, Велика Британија са 32487, Русија са 31071, Аустро-Угарска са 28066, Италија са 13186, Шпанија са 10131, Шведска са 8279, Белгија са 5307, Швајцарска са 3270, Холандија са 3079, Румунија са 2543, Португалија са 2293, Данска са 2008, Турска са 1769, Норвешка са 1562, Грчка са 915, Србија са 540 километара. Број свију локомотива на целој земљи срачунан је на 117200 а концем год. 1891. капитал уложен у гвоздене путеве, у локомотиве, вагоне, зграде идт. био је 67500 милијуна форината.

Трговина.

Нови Сад, 23. авг. Пшеница прве каквоће 6 фор. — н. Пшеница средња 5 ф. 80— н. Пшеница лакша роба 5 ф. 50—70 нов. Наполица 5 ф. 20—50 н. Јечам 4 ф. 70—90 н. Зоб 5 ф. 40—— н. Кукуруз 5 фор. 60—80 н. Маст 48 фор. Сланина сува 50 фор., дебела пађена 52 ф. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки .	40 н.
„ средњи . . .	38 н.
„ лаки	35 н.

Све од 1 килограма.

Теоци .	8—20 ф. по комаду.
Јагањци .	6—12 ф. по пару.
Овци . .	8—14 ф. „

*

Стање воде под Новим Садом.

22. авг. било је 2·59 мет., а 23. авг. је било 2·43 мет.

СВИМА ПРИЈАТЕЉИМА СРПСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА.

Да би се рад на самој овогодишњој скупштини „друштва за српско народно позориште“ олакшао и припремио, позивају се овим сви искрени пријатељи српског народног позоришта без разлике, да би имали доброту искупити се на конференцију, која ће се дан пре у среду 24. августа о. г. у малој дворани гостионице код „Јелисавете“ у 8 сахати у вече одржати.

Како ће се на овогодишњој скупштини управо о опстанку те наше просветне установе решавати, то не сумњамо, да ће чланови сматрати за своју дужност, да у што већем броју на овај претходни договор похитају.

Нови Сад, 22. августа 1894.

Више чланова
друштва за српско народно позориште.

Новије вести.

Народносно питање скинуто са дневнога реда интер-парламентарног конгреса. Из Хага брзојављају да је одбор за дневни ред скинуо народносно питање са дневнога реда. Мађари ликују, јер су тиме спашени од осуде која би их постигла од целе образоване Европе. Шпањолски, швајцарски и талијански заступници топло су се заузимали да остане на дневном реду. Бивши министар Урехија и Румуни одмах су оставили дворану. Румуни ће у пленарној седници још покушати, да ову тачку потчине претресу.

Лед. У околини Бечког Новог Места, пао је 22. августа јаки лед и потукао је све винограде.

Са бојног поља. Кинески цар јавно је похвалио ђенерала Јеха и 700 официра, што су 17. августа одржали победу код Пињанга. Ту су Јапанци изгубили 5.000 људи, а губитак Кинеза је међу тим незнатан био.

се мене цела ствар ништа не тиче. На послетку одоше полицајци, по што ништа не нађоше.

Њих је довела нека слушкиња, која је случајно видела нашу тучу и у највећем страху отишла по редаре.

Тек сам после сриметио, да сам задржао оних 70 копјејака, што су ме пустили у први мах, да бајаги добијем. При нашем журном разрачунавању заборавио сам вратити тај новац.

Ту предложи један, да купимо за то рума, али ја нисам никако хтео пристати. На послетку се сложимо, те однесемо и положимо тих 70 копјејака у варошку сиротињску касу.

По што сам се сретно искобељао из ове неприлике, могао сам управо оценити величину опасности, у коју сам упао.

Већ то, да сам се упустио у играње карата и близу био, да новац моје жене потрошим и тиме њу и наше дете у оскудицу бацим, толико је страха у мени пробудило, да би већ само то било доста. Али к томе је придошла још туча, ради које сам могао допасти у шаке полицији, пасти под истрагу и казну закона, то је испунило меру гриже савести, то ме је све тако узбудило, да сам дрхтао по целом телу и да ме је хладан зној пробијао. Читаву ноћ за тим нисам могао ока склопити, и још пре зоре, одох из овог легла преваре.

Кад сам дошао кући, испричао сам жени све по реду, како је било и са сузама у очима молио је за опроштење.

Она је слушала моју исповест с пуно саучешћа и притискујући ме себи на груди, опростила ми.

О, како је то мојој тешко оптерећеној души добро чинило, да имадем такав бисер од жене, чија је љубав тако силна, која је све могла да заборави, опрости, и поред свију мојих погрешака, да неограничено мени верује.

Она ми није ни пребацивала ништа, јер је њезин бистри поглед прозрео, да је мени и без тога доста.

Тек после дуго времена, кад сам се умирио, разговарали смо о овој ствари. Онда ми је рекла, да је моја погрешка у том, да се и сувише уздам у своје искуство и познавање света, ма да сам ја свет и људе само с поља познавао, онда је рекла, да искушења непрестано вребају пред наших вратих, с тога морамо увек бити на опрезу.

О, колико сам пута у животу искусио истинитост ових речи!

Кад смо прегледали мој пазар са вашара и отворили свежањ сувих риба, да видимо од куд је свежањ тако тежак, нађемо на наше чудо, да је половина била — сама суха со! А рибе су биле тврде као држи, да се нису могле потрошити.

Ето тако сам ја прошао са својим искуством и познавањем света, својом великом опрезношћу и путовањем на вашар.

Нисам био на чисто са собом, да ли да испричам ово моје „путешествије“ на вашар, јер видим, да ће многи наћи да је моја прича доста сурова. Али на послетку ипак сам се одлучио, да испричам и да покажем, како на разне начине и у разним облицима излазе искушења на сусрет човеку у животу и како га лако против воље и намере његове могу одвући у вртлог пропасти, ако није вечито на опрезу, да се сачува и одбрани.

В. К. 6. августа 1894.

Превео **С. П.**

Уредништву нашег листа стигло је на приказ:

Летопис Матице Српске за 1894. год. св. III. са овим садржајем: I. И. С. Тургењев, књижевна расправа. Написао Ј. Максимовић; II. Поглед на Локеове мисли о васпитању. Написао М. Нешковић. III. Цар Лир, трагедија у 5 чинова. Написао В. Шекспир, превео Лаза Костић. IV. Књижевност. Успомене из народног покрета 1848. и 1849. Написао и на свот издао Новак С. Голубски. Приказује А. Ђукић. (Наставак.) — На клизаву путу. Приповетка из српског народног живота. Написао Радослав Марковић (Св. 41. и 42. „Књига за народ"). — Заповет. Збирка разних састава од М. Ђ. Милићевића. — Рајске руже, пише Јанко М. Веселиновић, приказује М. С—ћ. — V. Културне појаве у српском народу: Монашка школа у Хопову од Ј. — VI. Матица Српска: Изводи из записника књижевног одељења и одбора 1893. и 1894.

Књиге за народ, издаје Матица Српска из задужбине Петра Коњевића, свеске 43. и 44. са садржајем: Доситејеве басне одабрао и удесио за народ Тих. Остојић.

Sbornik Matice Slovanská. Број 15. и 16.

Ђачка песмарица за I. и II. и за III. и IV. разред основних школа. По програму уредио С. М. Грбић учитељ. Ниш. Издање Браће А. Павловића. Цена за I. и II. разр. 15 п. д. за III. и IV. р. 20 п. д.

Покајао се. Позоришна игра у једном чину. За српску младеж написао Михајло Милановић. Сарајево. Цена 10 новч.

ПОЗИВ

у редовну годишњу главну скупштину

„ДРУШТВА ЗА СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ."

Господа чланови „друштва за српско народно позориште" умољавају се, да изволе доћи у редовну годишњу главну скупштину, која ће се држати у Новом Саду у **четвртак 25. августа (6. септембра)** о. г. у 9 сахата пре подне у дворани „Матице Српске."

Уједно се јавља, да свака општина или правна дружина, у смислу §. 4. устава друштвеног, има права да бира на 100 фор. прилога једнога, на 1000 фор. двојицу, а на више од 1000 ф. тројицу заступника за сваку скупштина друштвену.

Дневни ред за ову скупштину установљен је овако: 1.) Оверење присутних чланова; — 2.) Извештај председникова о укупној радњи и стању друштвеном; — 3.) Извештај управног одбора о стању фонда позоришног; — 4.) Извештај о рачунима главне благајне; — 5.) Извештај о рачунима позоришне дружине; — 6.) Извештај скупштинских прегледача о супер-ревизији рачуна позоришних; — 7.) Извештај управе о стању и радњи позоришне дружине; — 8.) Допуна трећине чланова управног одбора; — 9.) Обређење прорачуна на годину дана; — 10.) Предлози, који се у смислу пословног реда поднесу скупштини; — и 11.) Избор одбора за оверење скупштинског записника.

Из седнице управног одбора „друштва за српско народно позориште", у Новом Саду 27. јула (8. августа) 1894.

Начеоник
„друштва за српско народно позориште":
Др. Лаза Станојевић с. р.

Сава Петровић с. р.
секретар.

Јавна захвала.

Србима ученицима средњих школа, који су ове године за време великог школског одмора сваке недеље и празника под управом г. Љ. Миловановa учитеља својим складним и пријатним појањем у овдашњој св. цркви службу божију увеличавали, изјављујем овим путем месног свештенства и побожног народа признање и захвалност.

У Ст. Бечеју, 21. августа 1894.

Јован Борота,
прота.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

ТРГОВИНСКО-ЗАНАТЛИЈСКИ ШЕМАТИЗАМ СРБИЈЕ.

Концем новембра о. г. изаћиће у Београду из штампе наш „Трговинско-Занатлиски Шематизам Србије" (Adressbuch, Almanach du commerce), који ће садржати до 29.000 адреса свију трговаца, занатија, фабриканата без разлике занимања, који своје протоколисане радње имају, даље, директоре свију новчани завода у Србији, руднике, инжињере, предузимаче индустријалце и т. д. и т. д. Шематизам овај имаће српски, немачки и француски текст, изпеће до 30 штампаних табака, или преко 480 страна велике осмине.

Прво издање овог огромног дела штампа се у 5000 примерака. Пошто ће овај Шематизам бити заиста ручна књига не само за српски новчани, трговачки и занатлиски свет но и за онај у иностранс ву, то га препоручујемо као врло погодан да трговачки сталеж и корпорације ван Србије огласе своје радње у њему, јер се и код нас у Србији доказало да огласи (anonce) играју врло велику улогу у трговач. саобраћају. Ово нарочито важи за велике трговце, фабриканте, индустријалце, апотекаре, бање — купатила, винарске трговце и шпедитере, који са Србијом стоје у трговинским односима. Цена је огласима цела једна страна 20 фран. (10 фор.); половина стране 12 фран. (6 фор.) а једна четвртина 7 фран. (3½ фор.) Преплатна је цена књизи до конца октобра о. г. 6 дин.-3 фор. Који доцније ван претплате жели књигу, дупла је цена. Новац за претплату као и за анонце, молимо да се шаљу на уредништво.

Скупљачима претплате и књижарима рабат 25%. Све поруџбине искључливо за готов новац и у напред.

За тачност података у Шематизму јамче имена г. г. Светислава Р. Христића и Јевтимира Д. Поповића контролора железн. дирекције, главних уредника Шематизма, а бив. уредника нишког журнала „Слободе".

Најтоплије препоручујемо „Трговинско-Занатлиски Шематизам Србије" српском и страном трговачком свету за претплату и анонсирање својих радњи у истом, јер су цене заиста врло ниске.

С поштовањем
ВЛАСНИШТВО И УРЕДНИШТВО
„ТРГОВИНСКО-ЗАНАТЛ. ШЕМАТИЗМА"
32. Балканска улица 32.
Београд.

РЕД ВОЖЊЕ

ЖЕЛЕЗНИЧКИХ ВЛАКОВА

ВАЖИ ОД 1. МАЈА 1894. ГОД.

I. Од Будимпеште до Београда:

Километара	Станице		Мушевити влак (Orient-Expreß)	Брзи влак I. II. III.	Мешовити влак I. II. III.	Особни влак I. II. III.	Мешовити влак II. III.
—	Будимпешта	полазак	1 45	2.35	9.20	7.35	сваког уторника, суботе и недеље
175	Суботица	„	4.56	6.17	5.35	1.46	
198	Чантавир	„	сваког уторника и петка		6.17	2.11	
207	Топола	„		6.50	6 49	2.34	
223	Х. Фекетехеђ	„			7.20	2.56	
234	Врбас-Кула	„		7.21	7.46	3.16	
248	Стари Кер	„		7.36	8.16	3.34	
260	Кисач	„			8 39	3.51	
276	Нови Сад	„	6.40	8.13	9.19	4.19	1.12
279	Петроварадин гр.	„		8.18	9.27	4.25	1.21
281	Петроварадин	„			9.35	4.32	1.31
286	Карловци	„		8.29	9.47	4.41	1.47
296	Чортановци	„			10.09	4.59	2,12
300	Бешка	„		8.48	10.2	5.07	2.25
310	Инђија	„		9.00	10.38	5.21	2.47
318	Стара Пазова	„		9.10	11.03	5.43	
326	Нова Пазова	„			11.18	5.55	
332	Батајница	„			11.31	6.06	
347	Земун	„	7.55	9.41	11.58	6.29	
359	Београд	„	8.04	10.00	12.30	7.05	

2. Од Београда до Будимпеште:

Километара	Станице		Мушевити влак (Orient-Expreß)	Брзи влак I. II. III.	Особни влак I. II. III.	Мешовити влак I. II. III.	Мешовити влак II. III.
—	Београд	полазак	7.49	5.26	8.05	2.25	уторником, суботом и недељом
12	Земун	„	7.58	6.06	8.25	2.48	
27	Батајница	„	сваког уторника и петка		9.11	3.40	
34	Нова Пазова	„			9.22	3.55	
41	Стара Пазова	„		6.37	9.35	4.12	
49	Инђија	„		6.47	9.48	4 31	5.43
60	Бешка	„		7.07	10.18	5.03	6 08
64	Чортановци	„			0.26	5 18	6.18
78	Карловци	„		7.24	10.43	5.42	6.52
78	Петроварадин	„			10.53	5.56	7.06
81	Петроварадин гр	„		3.34	10.59	6.04	7.15
88	Нови Сад	„	9.18	7.47	11.16	6 27	7.23
100	Кисач	„			11.38	7.05	
112	Стари Кер	„		8.16	11.55	7.36	
125	Врбас-Кула	„		8.31	12.18	8·09	
136	Х. Фекетехеђ	„			12.36	8.34	
152	Топола	„		9.00	1.02	9.12	
166	Чантавир	„			1.21	9.41	
185	Суботица	стиже	10.57	9.32	1.45	10.20	
359	Будимпешта	стиже	2.02	1.10	7.37	7.00	

Напомена. Подвучени линијом штампани сати и минути значе ноћно доба и то од **6** сати у вече до **5** сати **59** минута из јутра.

РЕД ПЛОВИДБЕ

путничких пароброда, важи од 30. јула 1894. године.

Из Новог Сада у Сланкамен, Тител: сваки дан у 6½ сахата по подне.

Из Новог Сада у потиске станице: недељом, уторником, четвртком и суботом у 6½ сахата. после подне.

Из Новог Сада у Земун, Београд и Оршаву: сваки дан у 6½ сахата по подне.

Из Новог Сада у Земун, Београд, Оршаву и Галац: недељом, средом и петком у 6½ сахата после подне.

Из Новог Сада у Будимпешту: сваки дан у 5 сах. ујутру.

Нови Сад, 30. јула п. р. 1894.

Отправништво.

ОГЛАСИ.

Румска штедионица.

СТЕЧАЈ.

Код потписаног завода има се са 1. октобером о. г. попунити место комптоаристе, са годишњом платом од 500 фор.

Компетовати могу свршени слушаоци трговачких средњих завода који владају српским и немачким језиком у говору и писму.

Рок пријаве се ставља до 12. (24.) септембра о. г.

Из седнице управног одбора држане 15. (27.) августа 1894.

УПРАВА
РУМСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ.
2—2

24 КАТАСТРАЛНА ЈУТРА
ДОБРЕ ОРАЋЕ ЗЕМЉЕ 1—3

у лепом положају, четврт сата од жељезничке станице, продаје се уз врло повољне увјете. Поближе обавести даје **Матија Вунић**, закупник точарине у Чортановци.

ДВЕ, ТРИ ДЕВОЈЧИЦЕ

из боље куће, које ће вишу девојачку школу или препарандију у Сомбору ове године учити, примам у кост и квартир.

1—3 **СВЕТОЗАР ЈАГЕРОВИЋ.**

За своју спецерајску и гвожђарску радњу требам од 1. септембра старијега помоћника, који је особито за гвожђарску струку способан.

МИЛЕВА удова ИЛИЋ,
у Ст. Пазови.
1—3

ШПЕЦЕРАЈСКА, КРАТКЕ РОБЕ
И ЈУЖНОГ ВОЋА ТРГОВИНА
З. АРОНА ЈОАНОВИЋА
у Вршцу на пијаци

потребује једног доброг вештог спомоћника који одма ступити може. Уједно потребујем и једног шегрта. 1—3

ОГЛАС.

Част ми је поштованој публици новосадској и из околине јавити, да ћу се 15. о. м. из Беча вратити у Нови Сад и у кући г. др. Радовановића (дунавска улица број 7.) отворити

ДАМСКИ-САЛОН

и молим п. т. публику да ме изволи својом посетом и наруџбинама удостојити, а ја ћу се постарати за тачну и брзу послугу, умерене цене и за радњу и крој по најновијој моди.

С одличним поштовањем
1—1 **Јулка Поповић.**

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
СИМЕ ТОКИНА
У ЧАКОВУ

треба једног солидног помоћника. Првенство има који може одма ступити. Изискује се српски, мађарски, немачки и романски језик. 1—3

ПОМОДНА, МАНУФАКТУРНА
И ГАЛАНТЕРИЈСКЕ РОБЕ ТРГОВИНА
ЈОВАНА МАРКОВИЋА
У Т. КОВИНУ

потребује једног млађег и једног старијег помоћника. Исти морају бити солидни и доста угледни, првенство имају они који су у већим радњама сервирали, који мађарски говоре и који могу одма ступити, затим који знају излог аранжирати.

Плата је за првог 360—480 фор. годишње, за другог 480—600 фор. годишње. 1—1

ПОМОДНА ТРГОВИНА
АЛЕКС. БЕЛОВИТИЋА
У БРОДУ

потребује искусна и вешта помоћника, за продају женске рукотворне робе. 2—3

УПРАВИТЕЉА
ЛЕОПОЛДА ЛАНДЕСМАНА

висок. кр. угар. министарством наставе са правом јавности овлашћена

дечачка школа и васпитни завод
(са шест разреда грађанска школа)
у СУБОТИЦИ (у Бачкој.)

Ова грађанска школа спрема своје питомце за препарандију, трговачку академију, индустријску и кадетску школу; оспособљава их за знања државна, трговачко-индустријског подухвата; за чиновнике обезбеђујућих и банкарских завода. Слушаоци ове школе могу прећи у школу шумарско-земљоделску и марвено-лекарску. У заводу се учи и говори:

српски, мађарски, немачки и француски.

Брижљиво васпитање, савесна пажња на наклоност, којој струци питомац тежи. Строг надзор. Цене умерене. На захтевање се шаљу програми бесплатно.

Ђаци, који у школама нису успех постигли, или одрасли који би хтели чиновници постати а немају атестата од четврте односно шесте грађанске школе, примају се и савесно припремају, да убрзо дотичне испите положити могу. 8—10

СРПСКА ШТАМПАРИЈА Дра СВЕТ. МИЛЕТИЋА

У НОВОМ САДУ

израђује све у струку штампарску спадајуће послове **најлепше, најсолидније и најјефтиније.** За доказ томе нека служе следеће цене:

100	комада	ПОСЕТНИЦА (Visit-Karten)	**30**, 40, 50, 60, 70, 80 и 90 нов.
100	комада	ПОЗИВА НА ЗАБАВЕ С ИГРАНКОМ	ф. **1.20**, ф. 2.—, ф. 3.—, ф. 4.—
1000	комада	**КУВЕРАТА** за трговце са фирмом	ф. **1.50**, ф. 2., ф. 2.50, ф. 3.—, ф. 3.50.
500	комада	„ „ „ „ „	ф. **1.—**, ф. 1.20, ф. 1.50, ф. 1.80, ф. 2.—
1000	комада	**ПИСАМА** 4° за трговце са фирмом	ф. **3.50**, ф. 4.—, ф. 5.—, ф. 7.—
500	комада	„ „ „ „ „ „	ф. **2.—**, ф. 2.30, ф. 2.70, ф. 4.—
100	комада	**ПОСМРТНИЦА (Parte-Zettel)**	ф. **1.50**, 2.—, 3.—, 3.50, 4.—, 4.50 и 5.—
100	комада	ПЛАКАТА са жигом од 1 нов.	ф. **2.—**, ф. 3.—, ф. 4.—
1	табак	ЦРКВ. ПРОТ. Крешчени на прописаној **Dyos-Györi** артији **4.** н. а преко 100 табака само 3 н. од таб.	
1	табак	„ „ Вјенчани на прописаној **Dyos-Györi** артији **4.** н. а преко 100 табака само 3 н. од таб.	
1	табак	„ „ Умерши на прописаној **Dyos-Györi** артији **4.** н. а преко 100 табака само 3 н. од таб.	

ИЗВОДЕ од тих свих протокола такођер имамо на стоваришту и најјефтиније рачунамо.

Да би се о истинитости горенаведених цена свако уверити могао, позивамо поштовану публику како из места тако и са стране, да покушај учине и поруке на оне предмете доставе нам, који су са најнижом ценом обележени. 24—

Власник Славко Свет. Милетић. За уредништво одговара: Милан Поповић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.